

4. Esettanulmány

A felelősség, mint a vállalati DNS része: fenntarthatóság a MARS-nál

Tartalom

Bevezetés.....	2
A cég története	2
Alapelvek	3
Etikai kódex.....	4
Fenntarthatóságunk nemzetközi szinten.....	5
Fenntarthatósági stratégiák Magyarországon.....	8
A stratégia megvalósítása.....	8
Munkatársaink bevonása	19
Fenntarthatóságunk mérése	20

BEVEZETÉS

A MARS egy közel száz éve családi tulajdonban lévő vállalat, s mint ilyen, megfelelő szabadsággal rendelkezik ahhoz, hogy döntésével ne csak a céget magát, hanem a körülötte lévő világot is formálja és hatást gyakoroljon rá: hogy jobbá tegye. A Fenntarthatóság és a „Mars 5 alapelvének” eszméi évtizedek óta áthatják a vállalat napi működését. Vezetőink, menedzsereink és munkatársaink tisztában vannak a cég társadalomra és környezetre gyakorolt hatásával, és munkájuk során nemcsak a jelen, hanem a jövő generációk jólétét is szem előtt tartják: üzleti döntések, tervezések esetében ugyanúgy, ahogy a napi megvalósítás folyamán. A vállalatcsoport küldetése, hogy – biztosítva a fenntartható fejlődést – kellemes pillanatokot szerezzen vásárlói, fogyasztói és házi kedvenceik számára. A magyarországi anyavállalat menedzsmentje 2008-ban az anyavállalati stratégiához igazítva fogalmazta meg a Mars Magyarország fenntarthatósági stratégiáját és céljait, melynek része „példaképpé” és CSR-ben is Magyarország egyik vezető, formáló vállalatává válni.

A CÉG TÖRTÉNETE

A MARS Inc.-t 1911-ben családi vállalkozásként alapították, jelenleg 65.000 munkatársa van mintegy 230 egységben szerte a világon, beleértve a 135 gyárat 68 országban. Központja McLean-ben, Virginia államban (USA) található. A Mars Incorporated a világ egyik legnagyobb élelmiszeripari vállalata, évi 28 milliárd dollár bevétellel, hat szegmensben működve, melyek a következők: csokoládé, állateledel, Wrigley rágógumik és cukorkák, élelmiszerek, italok és a symbiocience. Ezek a szegmensek gyártják a világ jó néhány vezető márkáját, úgymint: csokoládék: M&M'S®, SNICKERS®, DOVE®, GALAXY®, MARS®, MILKY WAY® és TWIX®; állateledek: PEDIGREE®, WHISKAS®, SHEBA®, CESAR® és ROYAL CANIN®; Wrigley és cukorkák: ORBIT®, EXTRA®, STARBURST®, DOUBLEMINT® és SKITTLES®; élelmiszerek: UNCLE BEN'S®, DOLMIO®, EBLY®, MASTERFOODS® és SEEDS OF CHANGE®; italok: KLIX® és FLAVIA®; Symbioscience: WISDOM PANEL™, SERAMIS®, CIRKUHEALTH™ és COCOAPRO®.

A Magyarországon a rendszerváltás óta jelenlévő MARS jelenleg két vállalatot működtet. A MARS Magyarország Értékesítő Bt. az édesség- és élelmiszeripari kereskedelemben tevékenykedik, olyan jól ismert márkákat forgalmaz, mint a Snickers®, a Twix®, vagy az Uncle Ben's®. Az állateledel gyártást, a MARS Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft. 1993 óta a Csongrád megyében található bokrosi telephelyén végzi. A MARS két hazai vállalatának együttes bruttó árbevétele 2009-ben megközelítette a 60 milliárd forintot. A bokrosi vállalat több, mint 800 embernek biztosít munkahelyet, valamint magyar beszállítótól évente több mint 10 milliárd forint értékben vásárol fel a gyártáshoz szükséges hazai termékeket.

ALAPELVEK

Az Öt Alapelvünk minden tevékenységünk lényegét adja, és lehetővé teszi, hogy egyedülállót alkossunk. A MARS Öt Alapelve – a **Minőség, Felelősség, Kölcsönösség, Hatékonyság és Szabadság** – célt és irányt mutat az működésünknek és vállalatként egyedülállónak tesz minket. Tisztában vagyunk vele, hogy a világ egyik legnagyobb élelmiszeripari vállalataként, a tetteink jelentős hatással vannak a velünk kapcsolatban álló érintetti csoportokra, és az értékes természeti erőforrásokra. Felelősek vagyunk azért, hogy környezettudatos vállalatot építsünk a jövő nemzedékekért. Az Alapelveink segítségével az emberekre és a bolygóra gyakorolt pozitív változással erősítjük a vállalat teljesítményét. Az Alapelveink gyakorlatba ültetésével olyan értékeket erősítünk, amik állandóak egy folyamatosan változó világban.

Minőség

A fogyasztó a főnökünk, a minőség a hivatásunk, célunk pedig, hogy az árért valódi értéket adjunk. Vállalatunk elkötelezett, hogy a legmagasabb minőséget nyújtsa minden tevékenységében. A Minőség alapelvét megalkuvás nélkül követjük, mert így fejezzük ki lelkesedésünket és büszkeségünket, hogy a MARS közösségének tagjai lehetünk. A személyes erőfeszítéseinkből származó minőségi munka a minőségi márkák legfontosabb összetevője, és ennek köszönhető, hogy a vállalat hírnevet szerzett magas minőségi követelményeit eredményező márkáival.

Felelősség

Mint egyének, teljes felelősséget követelünk meg magunktól, mint a vállalat tagjai, mások felelősségét támogatjuk. Szándékosan különbözünk azoktól a vállalatoktól, amelyekben a személyes felelősség elvész az irányítás útvesztőiben. Minden munkatársunk személyes felelősséggel bír az eredmények, a kezdeményezések és döntések végrehajtása és a szükséges döntések meghozatala terén. Megbízunk bennük, a munkatársainktól elvárjuk, hogy az általuk megfogalmazott magas mércének megfeleljenek. A Fenntarthatóság szellemében fontosnak

tartjuk a felelősség hangsúlyozását és elvárását nemcsak munkatársaink felé, hanem a működési környezetet érintő szélesebb aspektusban is.

Kölcsönösség

A kölcsönösség alapja a közösen teremtett és kölcsönös előnyökön alapuló siker, mert csak a közös siker lehet tartós. Meggyőződésünk, hogy az üzleti kapcsolataink értékmérője a kölcsönösen teremtett előnyökben, haszonban keresendő. Ezek az előnyök számos különböző módon megnyilvánulhatnak, és nem korlátozódnak a pénzügyi jellegű előnyökre. Ennek megfelelően, miközben törekednünk kell a leginkább versenyképes feltételek kialakítására, a MARS soha nem járhat el a vele kapcsolatban állók gazdasági vagy egyéb jellegű kárára.

Hatékonyág

Erőforrásainkat maradéktalanul kihasználjuk, nem pazarolunk, és csak olyan tevékenységet folytatunk, amelyben a maximumot tudjuk nyújtani. Az erősségünk a hatékonyságban rejlik, hogy képesek vagyunk – a fizikai, pénzügyi és emberi – erőforrásainkat maximális hatékonysággal megszervezni. Így a termékeink és a szolgáltatásaink a legmagasabb minőségben, a legkisebb költséggel, és minimális erőforrás-felhasználás mellett készülnek és jutnak el a fogyasztókhoz. Hasonlóképpen törekszünk arra, hogy az üzleti tevékenységeinkben a leghatékonyabb döntési mechanizmusokat alkalmazzunk.

Szabadság

Jövönk kialakításához szabadságra, szabadságunk megőrzéséhez pedig nyereségre van szükségünk. A MARS a világ egyik legnagyobb magánkézben lévő vállalata. Ez a tulajdoni forma tudatos döntés eredménye. Sok más vállalat a növekedésért cserébe lemond a szabadsága egy részéről. Mi hisszük, hogy a növekedés és a prosperitás szabadságunk megőrzésével is elérhető.

ETIKAI KÓDEX

A MARS Magyarország 2008-ban frissítette Etikai Kódexét. A kódex azzal a céllal készült, hogy munkatársaink számára a jogszabályi előírásokon túlmutató, önként vállalt szakmai-etikai normaként szolgáljon, alkalmazásával pedig megfelelő összhangot teremtsen a fogyasztók, munkavállalók, beszállítók, versenytársak, helyi és országos közösségek és a MARS közt. A dokumentum alappillérei a fogyasztók, munkavállalók, beszállítók, versenytársak és a társadalom iránti felelősségünk.

Fogyasztóink iránti felelősségünk alapja az állandóan biztosított kiemelkedő minőségű termék, a minőség- és élelmiszerbiztonság fenntartása és a tisztességes, a jogszabályi követelményeket és saját önszabályozási kódexeinket maximálisan kielégítő fogyasztói tájékoztatás. Munkavállalóink (akiket a MARS-nál „munkatársaknak” hívunk) iránti felelősségünk alappillérei a szakszerűség, a munkatársak, azaz egymás tisztelete, az eszközök védelme, az érdekképviselői jogok tiszteletben tartása és az esélyegyenlőség maximális biztosítása. Beszállítóink és versenytársaink felé megvalósítjuk az etikus üzleti gyakorlatot és fenntartjuk a tisztességes piaci versenyt, miközben alapanyagaink 70%-a hazai termelőktől

származik. Társadalom iránti felelősségünket elsősorban a fenntartható fejlődés biztosítása és a helyi közösségek iránti kölcsönös felelősségünk határozza meg.

FENNTARTHATÓSÁGUNK NEMZETKÖZI SZINTEN

A MARS globális szinten élen jár a fenntarthatóság eszméjének elterjesztésében és CSR projektek megvalósításában. Büszkék vagyunk arra, hogy vállalati felelősségünk több sikeres projektben ölt testet. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül néhány világméretű projektet mutatunk be. **1. „Fenntartható kakaó” felhasználása: A MARS hosszú idő óta felelősen gondolkodik az édességgyártás egyik legfőbb alapanyaga, a kakaó beszerzésének terén. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy fair módon szerezzük be azt, és megfelelően honoráljuk, az egyik alapelv, a kölcsönösség jegyében. A vállalat információt és segítséget igyekszik nyújtani a termelők számára, felhívni a figyelmet a helyes táplálkozás mellett a gyümölcs-zöldség termesztés alapjainak elsajátítására is egy átfogó edukációs program részeként, a helyi önkormányzatokkal együttműködve. Más vállalatokkal szemben a „fair trade” fogalmán túl a MARS önkéntes munkatársi „nagyköveteken” keresztül számos afrikai országban közvetlen kapcsolatot létesítenek a kakaófarmon dolgozókkal és családjaikkal, hogy személyes oktatóprogramokkal segítsék életkörülményeik javítását. Az anyavállalat csak a tavalyi évben 4 millió USD összeget fordított erre a kiemelt programra.**

2. Dolgozói Önkéntes Program: *A fenntartható kakaó termelés programjához kapcsolódóan a MARS munkatársai 4–6 hetes missziókat vállalhatnak, amelynek keretében ellátogathatnak egy kakaóültetvényre – természetesen egy alapos előkészítő tréning után – hogy személyesen segítsék munkájukkal az edukációs programot.*

A koncepciót továbbgondolva, a vállalat helyi szinten is igyekszik megtalálni a legfontosabb területeket, ahol segíthet. Magyarországon például csongrád-bokrosi állateledel gyárunk munkatársai a budapesti irodával karöltve évente többször szerveznek dolgozói, vagy önkéntes napokat, mint például a csongrád-bokrosi általános iskola festése, vagy állatmenhelyi kutyaházépítés.

3. MARS – Terracycle együttműködés (USA): *A csomagolóanyag újrahasznosítását célul kitűző civil szervezet több nagyvállalattal, köztük a MARS-sal is sikeres, globális szintű együttműködést hozott létre. Ennek lényege, hogy azokat a csomagolóanyagokat, amelyek hibásak, vagy más egyéb okokból kifolyólag már nem tudják használni őket, a civilek kreatív módon újrahasznosítják, megváltozott munkaképességű emberek segítségével, akik a bevételből is részesednek. Ékes példák a fentiekre azok a bevásárlószatyrok, amelyek eredetileg Pedigree® állateledelhez készültek. A MARS Magyarország bokrosi állateledel gyára a közelmúltban vendégül látta a Terracycle (USA) néhány munkatársát azzal a céllal, hogy megvizsgálják a magyarországi kölcsönös együttműködés lehetőségét, melynek célja a magyar egység bevonása az USA-ban és néhány más országban már jól működő, bevált kapcsolathoz hasonlóan.*

4. Uncle Ben's® Kids Cafe: *Egyelőre az USA-ban létező MARS kezdeményezés, melynek a hátrányos helyzetű gyerekek segítése a célja. 2007-ben indult, a Feeding America™ étkeztetési alapítvánnyal közösen. Lényege, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek napi egy egészséges, jókedvű étkezésen részt vehessenek egy hozzáértő csapat felügyelete alatt. A gyerekek az étkezések alatt játékosan ismerkedhetnek meg a helyes táplálkozás alapjaival, amelyhez a MARS nemcsak termékekkel és élelmiszerekkel, hanem munkatársai személyes jelenlétével is hozzájárul. A program hasonló módszerrel szegény családoknak is igyekszik élelmiszerekkel és oktatóprogramokkal segíteni.*

FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIÁNK MAGYARORSZÁGON

Az első középtávú fenntarthatósági stratégiát 2008-ban készítettük a Triple-bottom-line modell alapján. Fenntarthatósági törekvéseink első pillérét – a társadalmi pillért – négy érdekgazda csoportra osztottuk fel, ezen csoportok elvárásait figyelembe véve alkottuk meg mind a stratégiát, mind az abból készült megvalósítási programlépéseket.

A társadalmi felelősség terén az alábbi érintetti kategóriákat definiáltuk:

- munkatársaink
- üzleti partnereink
- fogyasztóink és
- a közösség, amelyben élünk.

Munkatársaink elvárásait elemezve három stratégiai fontosságú területet határoztunk meg. Ezek a következők: esélyegyenlőség, egészség és biztonság, illetve munka-magánélet egyensúlya.

Üzleti partnereink vonatkozásában elsősorban az etikus beszerzés és a fair trade területekre fókuszálunk, míg fogyasztóink felé elkötelezettségünket az alábbi négy terület jelzi: felelős marketing, egészséges életmód terjesztése, termék-átláthatóság és felelős állattartás.

A MARS számára a környezeti felelősség ugyanolyan fontosságú, mint a PPP modell másik két pillére. Zöld stratégiánk teljes mértékben megfelel az anyacégünk által felállított környezetvédelmi alapelveknek és stratégiának és az alábbi részterületekre épül:

- Energia és CO2 kibocsátás
- Csomagolás és hulladékkezelés
- Fenntartható alapanyagok
- Víz-felhasználás
- Épített környezet

A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA

A 3-éves CSR stratégiát éves akciótervekre bontottuk a könnyebb átláthatóság, megvalósíthatóság és mérhetőség érdekében. 2009-ben a következő öt területre fókuszáltunk:

egészséges munkahely

munka-magánélet egyensúlya

zöld iroda

fenntarthatóság az értékesítési csapatban

felelős állattartás

a következő oldalakon az öt kiemelt területen 2009-ben elért eredményeinket mutatjuk be.

Egészséges munkahely

Az Amerikai Kereskedelmi Kamara 2006-os értékelése alapján a MARS Magyarország megkapta az Egészséges Munkahely címet, a Foglalkoztatáspolitikai- Munkaügyi Minisztérium 2006 évi felmérésének eredményeként pedig „Családbarát Munkahely” díjjal tüntették ki vállalatunkat. A vállalatcsoport budapesti egysége pedig már negyedik éve szerzi meg a Legjobb Munkahely elismerést (2006 óta folyamatosan a nagyvállalati kategória első 5 legjobb vállalata között végzett a felmérésben), amelyet a HEWITT Magyarország dolgozói felméréseinek összesítése és kiértékelése után ítél oda.

Folytatva az eddigi hagyományt, 2009-ben a MARS tovább strukturálta egészségügyi programját, még több lehetőséget nyújtva ezzel munkatársai számára, hogy felmérhessék jelen egészségi állapotukat, és szükség esetén javíthassanak azon. Így jött létre a „Hét Lépés az Egészségért” program.

„Ez a kampány egy évek óta megalapozott, átfogó program része, melynek célja, hogy munkatársaink tudatosan törődjenek egészségükkel és a lehető legjobbat hozhassák ki magukból” – mondta el Nagy Annamária, a vállalat személyzeti igazgatója azon a munkatársi eseménysorozaton, melyen a program bevezetésre került. „A munkatársaknak eddig is lehetőségük volt részt venni az előírt, kötelező orvosi szűréseken kívül más üzemorvosi vizsgálatokon is, mint például az allergiateszt, ultrahang, vagy bőrgyógyászati, szemészeti alapvizsgálatok.

A „Hét Lépés” az Egészségért program még nagyobb figyelmet szentel az üzenetnek: minden ember saját maga felelős a jelen és a jövőbeni egészségi állapotáért. A programhoz tartozó

fűzet mindenki számára lehetővé teszi, hogy maga figyelhessen oda saját egészségügyi állapotára, így például a táplálkozására és testmozgására: kiszámolhatja személyes testtömeg indexét vagy a napi kalória bevitelét táblázat segítségével, ügyelhet saját súlykontrolljára, mérheti saját pulzusszámát, és hasznos információkat is talál a helyes táplálkozásról, a magas vérnyomás, vagy a cukorbetegség tüneteiről. Nagyon fontos, hogy munkatársaink mérjék és tudják az egészségügyi értékeiket, illetve rendelkezzenek megfelelő információkkal a helyes táplálkozásról, a vállalaton belüli sportolási, vagy orvosi konzultációs lehetőségekről” – tette hozzá a szakember.

A gazdasági válság ellenére a MARS a sportolási lehetőségeket is bővítette munkatársai számára. Míg korábban korlátozott számú sportbérlet állt rendelkezésre és sorsolásos alapon dőlt el, hogy ki kapja, 2010. januárjától minden munkatársnak alanyi jogon jár a sportkártya. Előzetes dolgozói felmérések alapján döntjük el, mely sportágak a legnépszerűbbek a munkatársak körében, és erre építve szervezzük meg a munkahelyi sportrendezvényeket is.

A vállalat nemcsak a rendszeres mozgást, hanem az egészséges táplálkozást is igyekszik népszerűsíteni munkatársai körében. Az immár hagyománnyá vált, hetente tartott gyümölcsnap mellett rendszeresen rendezünk „Induljon jól a napod” fórumot, amelynek keretében egy délelőtti folyamán a munkatársak egészségügyi kérdésekről és táplálkozási szokásokról tartanak eszmecsereket a csongrád-bokrosi és a budapesti egységben egyaránt. A beszélgetések mellé mindig szervezünk egy kis bemutatót is, megfogható, megszemlélhető, megköstölhető, egészségesebbnél egészségesebb, ugyanakkor nagyon finom reggeli falatokkal.

A MARS célja ezzel a programmal az, hogy a reggelizés fokozatosan beépüljön a napi rutinba, és egyre több munkatárs legyen tisztában azzal, hogy saját maga felelős az egészségéért.

Munka-magánélet egyensúlya

A MARS-nál nagyon fontosnak tartjuk, hogy a fenntarthatóság fogalmába az egyén, a társadalom, és a vállalati hatékonyság egyenrangúan és messzemenőkéig etikusan tartozzon bele. A hatékony munkavégzéshez és kiegyensúlyozott magánülethez vezető stratégiát a munkatársak észrevételei alapján építette fel a vállalat, a stratégia alakítása egy állandó folyamat, igazodva a munkatársak visszajelzéseikhez, inputjaihoz, a gyakorlati megvalósításban szerzett tapasztalataikhoz. Apró lépésekkel, ötletekkel, közösen dolgozzuk ki módszereket az egyes munkafolyamatok hatékonyabbá tételére, ezzel is biztosítva a munkaidőn kívüli munka csökkentését, a magánületre való lehetőség biztosítását. Legjobb példa erre az online kommunikációs rendszer adminisztrációjának felgyorsítása. Közös megegyezéssel tömbösítettük a korábban túlórákat teremtő adminisztrációt, így azt ma már pár óra alatt el lehet végezni a korábbi hetekig tartó munka helyett. A tömbösítéssel a PPP-modellnél maradván nemcsak a személyért (people), hanem a tágabb környezetért (planet) is teszünk, mert nem szükséges hozzá kinyomtatni az adminisztrációt, miközben a vállalat ugyanolyan hatékony marad (performance). A közlekedési dugók elkerülése érdekében meghosszabbított munkakezdés is a MARS rugalmasságát mutatja: folyamatosan pozitív visszajelzések érkeznek a munkatársak részéről az új kezdeményezésekre.

A MARS rendszeres kerekasztal beszélgetések szervezésével arra törekszik, hogy a hatékonyság mellett közösségi platform jöjjön létre munkatársaink számára. Legutóbb a felelős állattartás témájában szerveztünk eszmecsere-t. A beszélgetéseken bárki részt vehet, az időpontokról a közösségi faliújság ad tájékoztatást, amely pl. a nyári fotópályázatnak is felületet biztosított. A jövőben a vállalat stressz-menedzsment felállításával szeretne újabb lépést tenni a munkahelyi jó közérzet fenntartásáért. Szakemberek segítségével kívánjuk „bevezetni” a témát, majd lehetőséget biztosítani a munkatársaknak a személyes tapasztalatcserére. Az irodában egy külön „relaxációs szoba” áll rendelkezésre, melyben relax-fotel segítségével regenerálódhatnak munkatársaink egy-egy fárasztó megbeszélés követően.

Esély és harmónia

A terület kidolgozása abszolút csapatmunka volt: a vállalat összes szervezetéből verbuválódtak össze a munkatársak azzal a céllal, hogy további intézkedések szülessenek a fenntarthatóság területén. Ötletek, stratégiákat, akcióterveket dolgoztunk ki, s ennek eredményeképpen működési irányelveket szabtuk a programnak. Ezek közé tartozott a vállalaton belül megtalálható kulturális és egyéni sokszínűség támogatása, a diszkrimináció mentesség, amelynek keretében egységesen alkalmazott, belső céges szabályrendszer született, a **fair treatment**. A diszkrimináció-mentesség a kívülről jövő potenciális munkatársakra is vonatkozik: nincs hátrányos megkülönböztetés nemre, korra, fajra, családi állapotra, nemzetiségre, származásra, vallási, illetve politikai meggyőződésre, szexuális

irányultságra, egészségi állapotra, bármilyen fogyatékoság, bőrszín vagy vagyoni helyzet miatt. A MARS tiszteletben tartja a munkatársai szükségletét a munka és magánélet egyensúlyának megteremtéséhez, továbbá vállalati oldalról fejleszti az ehhez szükséges programokat, és megteremti hozzá a feltételeket is.

Gyerek és karrier

Nem könnyű szülőnek lenni a mai világban: figyelni kell a gazdasági helyzetünkre, karrierünkre, fel kell készülni mindenre, amit ez a helyzet magával hozhat. Mint minden kisgyermekes szülő, a „MARS-os” kismamák is rengeteg időt szenteltek/szentelnek ennek a kérdésnek a megválaszolására. Az „Esély és Harmónia” programon belül kiemelt szerepet kapott a kérdés, és a vállalat egyre több választ, egyben megoldási lehetőségeket kínál fel ezen a területen, elsősorban olyan információs kiadványok szerkesztésével, amelyek pl. a támogatási rendszerről és egyéb hasznos információkról adnak tájékoztatást. Jelenleg hét kismama dolgozik a vállalat budapesti irodájában, és egyre többen folytatják szakmai pályafutásukat kisgyerek nevelése mellett is. Természetesen mindez azért jöhet létre, mert őszinte párbeszéd alakul ki a leendő anyuka és a vállalat között, amelynek során kiderül, mi a kismama elképzelése a jövőről. Ez a párbeszéd a gyermek születése után is megmarad, a felek folyamatosan értesülnek az egymás életében bekövetkező változásokról. A vállalat igyekszik rendszeres információt adni a kismama számára az üzletmenetről, és a különböző vállalati rendezvényeken keresztül személyes kapcsolatot is fenntart vele. Mindez a figyelmesség együttesen eredményezi azt a magas fokú nyitottságot és rugalmasságot, amelynek során az üzletmenet és a kismama elképzelései összhangba kerülnek, és mindkét fél a kölcsönösen előnyös megoldás felé törekszik. Ez a mentalitás a vállalathoz frissen visszatért kismamákat is jellemzi, akik részmunkaidővel, illetve rugalmas beosztással könnyebben belerázódnak az otthonlét után a munka világába. A vállalat a jövőben még egyszerűbbé szeretné tenni kisgyermekes munkatársai életét: a gyermek felügyelet is igyekszik megoldani azzal, hogy támogatja a Dorottya udvar közelében óvoda, bölcsőde, játszóház, gyermekmegőrző létrehozását, és ez ügyben tárgyalásokat is kezdeményez.

Zöld iroda

A MARS fenntarthatósági stratégiájában kiemelt hangsúlyt helyez a környezetvédelemre, s azon belül is az energiahasználat csökkentésére és a szelektív hulladékgyűjtésre. Környezetvédelmi törekvéseink megvalósításában kiemelt partnerünk a KÖVET. 2009-ben több olyan intézkedést tettünk és szabályt vezettünk be, amellyel a saját irodánkban és a kapcsolódó szolgáltatásokban csökkenteni tudtuk az energiafelhasználást.

Az étkezőben és közös helyiségekben megszüntettük a műanyag poharak és a műanyag palackos ásványvizek használatát. Munkatársaink üveg pohárból isznak, a vizet kancsóból töltik. A műanyag palackhulladék kiiktatásával kb. 40 darab félliteres ásványvizes palack/hét hulladékképzése kerülhető el. Annak érdekében, hogy motiváljuk a munkatársakat a környezettudatosságra, bevezettük a becsületkasszát: aki adott napon egynél több poharat használ, a becsületkasszába bedobott összeggel kompenzálhat a környezet és a takarító személyzet felé. Ezzel az intézkedéssel – a környezetvédelmi szempontok mellett – éves szinten 113 000 forintot takarítunk meg.

Az irodában az asztalok mellett nincs szemetes kuka. A naponta felhasznált papírt a munkatársaknak a folyosón elhelyezett szelektív hulladékgyűjtőbe kell elvinniük. Ezzel az intézkedéssel lényegesen csökkentettük az irodai papírfelhasználást.

A vállalat hivatalos levelezése, illetve a számlák újra-papíron történnek, ugyanúgy a céges logóval ellátott borítékok is. Az irodában használatos lefűző dossziékat „beforgatjuk”, azaz a selejtezhető iratokat (2008-ban mintegy 5000 darab papírt) egy papírgyárhoz visszük újra-felhasználásra, és az így megüresedett lefűzőket újra felhasználjuk, és/vagy alapítványoknak, önkormányzati szervezeteknek juttatjuk el. Ezzel évente 60 000 forintot takarítunk meg.

Az áramfogyasztás csökkentése érdekében minden este a főkapcsolóval részlegesen áramtalanítjuk az irodát, így a számítógépek sem maradnak stand-by üzemmódban.

A mellékhelyiségekben a világítást mozgásérzékelősre cseréltük, így csak olyankor használunk mesterséges fényt, amikor feltétlenül szükséges.

A használaton kívüli, de még működőképes eszközöket iskoláknak, önkormányzatoknak, civil szervezeteknek ajánljuk fel, meghosszabbítva ezzel az élettartamukat és elkerülve, hogy azonnal hulladékká váljanak.

Az irodai selejtezések során a különböző veszélyes hulladékokat (számítógép, műszaki eszközök) minősített hulladékkezelő cég, az Electro Recycling Kft segítségével hasznosítatjuk.

Értékesítési munkatársaink korábban papíron kapták meg a munkájukhoz szükséges információt. Új intézkedésként bevezettük az intranetet, így minden információt ezen keresztül kapnak meg, és ezzel teljesen felváltottuk a papírhasználatot.

Az IT Osztállyal együttműködésben indult egy „Kapsold ki/Turn it off, it's our Turn” akció, amiben a számítástechnikai eszközök (monitorok, PC-k) ésszerű használatára serkentjük munkatársaikat.

A csongrád-bokrosi gyárban bevezetett költségcsökkentési és környezetvédelmi akciók között megemlíthető az energia-, víz- és alapanyag-felhasználás csökkentése, valamint a szennyvíz és hulladékok mennyiségének csökkentése és környezetbarát feldolgozása. Modernizáltuk az irodai melegvízrendszert és a fűtési rendszert, hogy a gyár öko-lábnyma tovább csökkenhessen a vállalati globális tervek szerint. Csak a fűtés korszerűsítésével 30 családi ház éves földgázigényét váltja ki zöld energiára a cég.

A projekt célja az volt, hogy az épület fűtését és a higiénias (mosogatás, fürdés, mosás) célokat szolgáló meleg vizet olcsóbb és környezetbarát megoldásra cseréljük le a jelenlegi gáztüzelésű kazánok helyett. Megoldásként termásvíz felhasználást választott a MARS. A több száz méter mélyről feltörő vizet tovább melegítjük „kazán rásegítéses” üzemmódban, mivel a termásvíz hőfoka nem teszi lehetővé az irodaépület hőigényének maradéktalan kiszolgálását. Az így nyert hőenergia 87%-át váltja ki az eddigi energiahordozóknak. Ez éves szinten hozzávetőlegesen 82 600 m³ földgáz elégetésének kiváltását jelenti zöld energiára.

További fejlesztések is történtek a gyárépületben, többek között a gőzkazánok égőfej cseréje és szabályzásának átalakítása is. Sokan nem tudják, de pontos mérések segítségével szabályozható a gáz és oxigén elegyének keverése, oly módon, hogy az égés hatásfoka minél tökéletesebb legyen és a lehető legtöbb energiát szolgáltatassa. Ennek az ellenőrző és szabályzó rendszernek a kiépítésével a MARS 40 000 m³ földgázzal kevesebbet használ fel a kazánházában, ami 76 tonna CO₂ kibocsátás csökkentésének felel meg. Fontos megemlíteni, hogy a földgázhasználat mellett a villamos energia felhasználás is csökkent, mivel az égéslevegő ventilátorok működése frekvenciaváltós fordulatszabályozással lett kiegészítve. Ez villamos áram megtakarítás 11 háztartás éves igényének felel meg.

A gyáregység hagyományos fénycsöveinek egy részét is lecserélte a vállalat egy gazdaságosabb rendszerre. Az átalakításokkal a fényerő nem csökkent le, viszont a mérések alapján a villamos fogyasztás a korábbi éves 62 000 kWh-ról 34 000 kWh-ra csökkent, ami 28 000 kWh felhasználás csökkenést jelent, mely 6 háztartás éves igényének felel meg.

Fenntartható értékesítés

A MARS Magyarország fontosnak tartotta, hogy fenntarthatósági stratégiáját az értékesítésben, területen dolgozó munkatársai is megvalósítsák, ezért az alábbi lépéseket tettük, tesszük folyamatosan ezen a területen:

Adminisztráció egyszerűsítése, papírintes kommunikáció bevezetése az irodai és értékesítési munkatársak között, melynek eszköze a PDA készülék. Ugyancsak alapfeltétel, hogy minden területi munkatárs rendelkezzen e-maillal, melyen egy héten egyszer strukturáltan kapja meg az összes információt, melyek a munkafeladatokon túl, a személyzeti „közösségi” információkat is tartalmazzák. A hírek pénteken kora délután kerülnek kiküldésre, így értékesítő kollégáink korán, 14:00-kor befejezik a munkát, hogy ezeket feldolgozzák és legkésőbb 17:00-tól a hétvégét már ne munkával töltsék.

A környezetvédelem szempontjából fontosnak tartottuk a CO₂ mérést a területi munkatársaknál, hiszen állandóan utaznak „mozgásban vannak” a boltok látogatása érdekében. Első lépésként optimalizáltuk a túraterveket, növeltük a hatékonyságokat és fenntarthatósági szempontból is átrendeztük a területeket. Ezek eredményeként csökkent a futott km-ek száma, mellyel CO₂ kibocsátást csökkentettünk, egyben üzemanyag megtakarítást is elértünk. 2010 első 6 hónapjában 4500 km csökkentést, 250 liter üzemanyag megtakarítást és kb. 0,5 tonna CO₂ kibocsátás csökkentést értünk el!

Lényegesnek tartjuk a kereskedőkkel való együttműködésben is a fenntarthatósági szemlélet bevezetését, így trade marketing osztályunk megkezdte az úgynevezett POS anyagok (eladáshelyi értékesítést segítő eszközök), displayek fenntarthatósági szempontból történő felülvizsgálatát. Célunk, hogy vagy újrahasznosított anyagból előállított költséghatékony és környezetbarát megoldásokat találjunk, vagy olyan display-megoldásokat alkalmazzunk, melyek tartósak és többszöri használatra bírhatnak.

Az értékesítést segítő logisztikai osztályunkon szintén bevezettük a fenntarthatósági szempontok üzleti, logisztikai döntésekbe történő integrálását.

2010 őszére sikerült három kiemelten nagy kereskedelmi partnerrel teljes „online” rendszerben működni, ami azt jelenti, hogy a rendelésen túl már a számlázás is elektronikusan működik, mellyel hatalmas papír és postaköltség megtakarítást értünk el. Célunk további kereskedelmi partnerek bevonása, meggyőzése az „online” kapcsolat előnyeiről.

Felelős Állattartás

Alapvető meggyőződésünk, hogy a házi kedvenceknek és magának az állattartásnak olyan örömei és hasznai vannak, amelyeknek elérhetőnek kellene lennie mindenki számára. Ezért a MARS elkötelezett híve és vezetője a felelős állattartás népszerűsítését szolgáló valamennyi módnak, szerte a világon. Szép példa erre a Felelős Állatbarátok Egyesületének köszönhetően évente megrendezésre kerülő KutyaFutta városligeti kutyás futóverseny, amelyen már az örökbefogadott kutyák is indulhatnak egy külön futamban.

Hisszük, hogy

- a kisállatok és tartásuk jótékony hatással vannak az emberekre kortól és körülményektől függetlenül
- a kisállatoknak fontos szerepük lehet egy összetartó közösségben
- a kisállat-tulajdonosok felelősséggel tartoznak az állat és a közösség iránt, melyben a tulajdonosok és az állatok élnek
- helyi állatorvosi csoportokkal együtt támogatjuk a felelős kisállattartás iskolai oktatását gyermekek számára. Ez lehetővé teszi az iskolásoknak, hogy kisállatokról és gondozásukról tanuljanak.

Támogatjuk

A kutya örökbefogadási kampányokat, melyek keretében családokat hontalan kutyák befogadására bátorítunk. Az internet alapú információs szolgálatot a kisállat kiválasztásáról, gondozásáról (www.petnet.com.au).

A Waltham Center, a kisállat gondozás és táplálás vezető kutatóközpontja. Igyekszünk mindjobban megérteni a kisállattartás előnyeit és a kisállatok szükségleteit. Munkánk eredményeképp támogatjuk az ember és állat közti kötődés megértését, a felelős kisállattartást ösztönző programokat, melyek például azt tanítják, hogyan etessük a kisállatot és hogyan viseljük gondját.

A MARS Magyarország a Mars Inc. vállalathoz hasonlóan a felelős kisállattartás védelmezője. Kisállateledel gyártóként (Csongrád-Bokros) rendkívül fontos számunkra a kérdéskör Magyarországon. A program célja a felelős kisállattartás kultúrájának kialakítása, ami a kisállattartók erkölcsi kötelezettsége. A program három pillérre épül, ezek: tudományos háttér, tevékenységek és programok a gyermekek számára.

A felelős kisállattartás program gondos tervezés eredménye és számos partnerrel együtt valósítjuk meg. Egyik társunk a Felelős Állatbarátok Egyesülete, mely a felelős kisállattartás elveinek hirdetésére jött létre. Rengeteg információval szolgáló, interaktív honlapjukat (www.hazikedvencek.hu) a MARS Magyarország támogatja, akárcsak az egyesület Tudományos Tanácsát, számos kutatásért járó díjat és megannyi rendezvényt – tárgyalásokat, konferenciákat – a felelős kisállattartással és a közvéleményt érintő témával kapcsolatban, mint például a gyermekeket érő kutyatámadások csökkentése. A vállalat közvetlenül nem szerepel a támogatók között, a MARS a kisállateledel márkákon keresztül van jelen.

A Felelős Állatbarátok Egyesülete révén a MARS Magyarország tagja az ember és állat kapcsolatával foglalkozó nemzetközi ember-állat interaktivitást kutató szervezetének is, melynek óriási szerepe van a kutatások támogatásában és az eredmények népszerűsítésében.

A Felelős Kisállattartás harmadik pillérét a gyermekprogramok alkotják, melyeket a Felelős Állatbarátok Egyesületével és az ember-állat harmonikus együttélésének megteremtéséért létrehozott REX Alapítvánnyal együtt indítottunk 2002-ben. A program – www.iskolaprogram.hu – célja a gyermekek oktatása, a felelős állatgondozás és a felelős kisállattartás szabályainak ismertetése interaktív tanórák és oktatási anyagok segítségével, melyek tanárok és gyermekek számára egyaránt rendelkezésre állnak.

Kutya örökbefogadási programunkat a Rex Alapítvánnyal együtt biztosítjuk. A NA-NE Alapítvánnyal karöltve pedig projektet indítottunk az állatok ellen irányuló agresszió megelőzésére.

A MARS Magyarország elindított egy önálló kezdeményezést is, a Pedigree Örökbefogadási Programot. A Pedigree által kezdeményezett nemzetközi program alapja, hogy adománnyal és társadalmi szemléletformálásra való törekvéssel javítsuk a menhelyen élő kutyák életkörülményeit, illetve segítsünk, hogy mielőbb otthonot találjanak. A program az USA-ból indult 2006-ban, azóta több ország csatlakozott: Kanada, Ausztrália, Dél-Afrika, Brazília, Chile, Németország, Franciaország, Anglia, Írország, és 2009-ben a közép-európai régióban elsőként Magyarország is.

Minden évben öt, pályázat útján kiválasztott menhely nyeri el az egyenként minimum 2 millió forintos garantált támogatást. A kampányban részt vevő állatmenhelyek pályázatait egy szakmai bizottság szűri, melynek tagjai többek között prof. dr. Solti László, a Szent István

Egyetem rektora és dr. Pallós László országos állatvédelmi főfelügyelő is. A kampány anyagi alapja a kampány időtartam alatt Pedigree termékek értékesítéséből befolyt összeg, de minimum a cég által garantált 10 000 000 forint. Ha több gyűlik össze, a garantált tízmillió feletti részt egyenlően osztjuk el az idei 5 nyertes menhely között. A kezdeményezés sikerét jelzi, hogy a honlap (<http://pedigreeorokbefogadas.hu/>) segítségével eddig mintegy másfél ezer kutya talált gazdára, és a Magyarországon bejegyzett menhelyek több mint 70%-a megtalálható az oldalon. A program nagykövete Hegyi Barbara színművésznő, aki 2009-ben a kampány keretében maga is örökbefogadott egy komondort.

A 2009-es év nyertesei komoly segítséget kaptak az adománynak köszönhetően. Összesen több mint 300 kutya ivartalanítására, 550 darab kedvezményes áron megvásárolt, EU konform mikrochip beszerzésére, 10 darab új, fedett kifutóval ellátott kennel megépítésére, nyílt lehetőségük, de emellett idős állatok számára fűtött helység kialakítására, állandó munkaerő alkalmazására, állateledel megvásárlására, irodabútorok beszerzésére is futotta az összegből.

A Pedigree Örökbefogadási Program elsődleges céljai közé tartozik a figyelemfelhívás a menhelyen élő kutyák helyzetére, és ösztönzés a segítségnyújtásra: örökbefogadás, adomány, vagy önkéntes munka formájában. A példamutatás a felelős állattartásra nevelés alapja, aminek keretében a vállalat közvetlen és közvetett segítséget nyújt a rászoruló menhelyeknek. Előbbit az adomány, azaz pénz és eledel formájában, utóbbit a kommunikáció terén. A 2009-es kampány elemei között szerepelt TV-spot és óriásplakát, de komoly PR-tevékenységet is

folytatott a vállalat, mely a 2010-es, idej social media kampány keretében még inkább kicsúcsosodott.

Ennek megfelelően szép eredményeket értünk el a kampány első évében, több mint 1500 gazdátlan kutyát fogadtak örökbe a honlapon található „kutyakeresőn” keresztül, ahol 170 000 egyedi látogató fordult meg.

MUNKATÁRSAINK BEVONÁSA

A MARS nemcsak globális, hanem lokális szinten is nagy figyelmet fordít munkatársainak elkötelezettségére. Fontos hogy munkatársaink érezzék, részét képezik a vállalati DNS-nek, együtt dolgoznak a többiekkel a siker érdekében és a fenntartható működés elérésében, munkájukat pedig megbecsülik. A vállalat ezért a belső kommunikációra is nagy hangsúlyt fektet, és igyekszik folyamatosan motiválni a munkatársakat, hogy egyéni célkitűzéseiket is megvalósíthassák úgy, hogy az a közös terveknek is megfeleljen, segítse a vállalat sikerességét. „Valósítsd meg ötleted!” programunk keretében valamennyi munkatárs lehetőséget kap arra, hogy saját területén maradandót alkosson. A legjobb ötleteket nemcsak helyi, hanem globális szinten is díjazza a MARS, és lehetőség nyílik valódi megvalósítására is. A csongrád-bokrosi gyárban egy valódi „ötletszoba” áll a dolgozók rendelkezésére, ahol élénk színek és formatervezett bútorok között, az építő eszmecsere és a gyors információ beszerzésének minden lehetőségét megadva törhet utat a kreativitás. A későbbi eredményeket pedig mindenki sikereként is kommunikáljuk, hiszen közösen érjük el őket.

FENNTARTHATÓSÁGUNK MÉRÉSE

Fenntarthatóságunk mérésére a MARS egy speciális modellt fejlesztett ki, az OGSM modellt. Az elnevezés a modellt alkotó 4 lépés rövidítése: **Objectives, Goals, Strategy, Measures**. Mérési módszerünkben kiemelt fontosságot kapnak a következők:

1. Objectives: teljes körű célmeghatározás a hosszú távú jövőkép megvalósítása érdekében
2. Goals: specifikus, akció és eredményorientált célok kitűzése (például a csongrád-bokrosi gyár esetében évente 5%-kal CO₂ kibocsátását csökkentés)
3. Strategy: konkrét lépések kidolgozása, melyekkel az eredmény elérhető
4. Measures: mennyiségi eredmény meghatározás, melyet a vállalat a lépések generálta eredmények riportolásával rögzít

Media Audit

A MARS Magyarország számára 2010. március 08–19. között készített Trade Media Audit felmérés során újságírók adtak számot a vállalatról kialakult képükről a 2009-es év folyamán. A kérdések között a fenntartható fejlődésre, a közösségi szolidaritásra és a munkáltatói magatartásra vonatkozó is szerepelt. A válaszok alapján a Mars mindhárom kategóriában az elsők közé, illetve az élmezőnybe tartozik a versenytársakhoz képest.

Jövőképünk

Amint a pályázati anyagból is kiderül, a MARS-nál folyamatos munka folyik a fenntarthatóság területén, alapelveink és CSR szemléletünk valóban a napi működés részét képezik. Ebből nem fogunk engedményeket tenni a jövőben sem. 2010-ben minden korábbi programot folytattunk, folytatunk és többet kiteljesítünk. Büszkén valljuk, hogy nálunk a fenntarthatóság a vállalati DNS része és a felelős vállalatirányítás nemcsak a múltban volt a MARS jellemzője, hanem a jövőben is az lesz.